

Archanděl mezilidských vztahů

Rozhovor se skupinou **Camael** o novém albu *Do skoku*

Sympatická pražská skupina Camael vznikla v roce 2005 spojením dívčího vokálního tria Triny s pěticí mužů-instrumentalistů. Zatímco debutové bezejmenné album obsahovalo moravské lidové písně v aranžích zpěvačky Ivety Kováčové (vokální složka) a houslisty Pavla Fischera (nástroje), aktuální druhé CD nabízí mnohem širší záběr: od Moravy přes romské písně (kterým se na svých samostatných albech věnují Triny) až po návštěvu Skotska. Album *Do skoku* vyšlo u vydavatelství Indies MG, jehož majitel Miloš Gruber říká: „Na nové desce se mi líbí oproti prvnímu albu bohatší zvuk (například více bicích), naprosto perfektní vícehlasy a instrumentální výkony a také rozšíření záběru na skotský a romský folklór.“ Já jsem měl možnost poslechnout si album ještě před jeho oficiálním vydáním... A i já jsem zaznamenal silný kvalitativní posun. Camael zraje a pevně se usazuje na naší hudební scéně. A tak jsem s radostí a s mírnou zvědavostí položil několik otázek třem členům nyní už devítičlenné kapely: Pavlu Fischerovi, Janě Procházkové a Františku Rabovi.

■ Camael

foto Peter Gabaj, Tomáš Procházka

Lidové písně zrcadlí rzyí vášně

● Oblíbené novinářské klíše říká, že druhé album je pro kapelu prubířským kamenem a že právě na něm se ukážou skutečné kvality či nedostatky. Zkuste si tedy na úvod nastavit zrcadlo: Jak jste s novým albem spokojeni?

František: S novým albem jsme velice spokojeni. Kdybychom nebyli, tak ho přeci nepustíme ven. Ještě spokojenější ale budeme, když se bude líbit posluchačům.

● Zatímco na prvním CD sahal Camael především po sbírkách moravských lidových písní, tentokrát nabízíte rozptýl od Skotska přes romské písničky až zpátky na Moravu. Z jakých zdrojů jste tentokrát čerpali?

Pavel: Moravské písně pocházejí opět z tradičních zdrojů – Sušil, Bartoš, romské jsou přímo od zdroje, tedy od Ivety Kováčové, a skotské ze sbírek, které jsem si přivezl z Londýna. Zajímavé je spojení skotských nápěvů s textem Jana Nerudy v písni *Do skoku*. Jednou jsem v Nerudově sbírce *Vším jsem byl rád* narazil na pijáckou báseň pod názvem *Jako do skoku* a ta svým rytmickým uspořádáním i obsahem perfektně souzněla s některými skotskými melodiemi, kterými jsem se právě zabýval.

● Co vás vlastně ke změně repertoáru vedlo? Nebyli jste s původní koncepcí kapely spokojeni? Nebo se vám nedostalo takového ohlasu, jaký jste čekali?

František: Změna je život a život přináší stále nové inspirace a výzvy a není třeba se jich bát. Naopak je nutnost a povinnost je realizovat.

● Mají podle vás právě moravské, romské a skotské písně něco společného?

Pavel: Lidové písně obecně, i když třeba pocházejí z těch navzájem nejvzdálenějších míst, zrcadlí lidské city, touhy a vášně v nejryzejší, nestylizované, nenavoněné podobě. To mají společné. Moravské, romské, ale i ty skotské a irské jsou blízké našemu naturelu. Patří k našemu kulturnímu zázemí, vyrůstali jsme s nimi. Skotské a irské písně například výrazně ovlivnily lidovou hudbu v Severní Americe a ta pak působila zpětně na hudbu populární, a to i v Evropě a u nás. Takže jsme zase doma.

● Nový není pouze záběr repertoáru, ale také aranže. Přibyly nové nástroje, došlo k posunu v náladě alba. Jaký je podle vás hlavní rozdíl mezi Camaelem v roce 2005 a nyní?

František: Jsme o tři roky starší.

Pavel: Myslím, že jsme našli a lépe zformulovali odvahu vydat se svým směrem, opustit vyšlapané cestičky.

Vzrušující hra na hruď

● V roce 2007 se členem Camaelu stal Camilo Caller, mimo jiné Františkov kolega ze skupiny KOA. Co konkrétně do vaší hudby vnesl?

Jana: Camilo je peruánské slunce se spoustou rytmických paprsků. Má cit pro dobarvení našich skladeb a jeho hra na cajón a hruď je vzrušující.

Pavel: Pochopitelně přinesl větší rytmičnost, údernost. Na druhé straně Camilo je hráč s obrovským smyslem pro barevnost a frázování melodie, což jsou přesně ty vlastnosti, které jsou pro rytmiku v kapele typu Camaelu důležité.

● Co považujete za největší úspěch v dosavadní existenci kapely?

František: Že se máme rádi.

● A neúspěch?

Pavel: O tom by mne vůbec nenapadlo přemýšlet. Na bilancování ještě není čas.

● Dobře, pojďme se tedy věnovat úspěchům. Vedle českých pódii jste už koncertovali například v Německu, Nizozemsku nebo Francii. Přizpůsobujete dramaturgii koncertů prostředí, ve kterém hrajete?

František: Jestliže máte svou vizi koncertu a stojíte si za ní, není třeba ji přizpůsobovat prostředí. Publikum je natolik vnímavé, že si poradí i s texty českými, slovenskými, romskými i anglickými.

● A reagují vnímaví posluchači třeba v Nizozemsku jinak než posluchači u nás?

Pavel: Na rozdíl od českých posluchačů, kteří mají možnost reagovat na konkrétní detaily v textu, si posluchači v zahraničí samozřejmě lépe poradí s hudební složkou. Přesto dokážou vycítit náladu a citový obsah písně, aniž by rozuměli textu. Navíc bývají, třeba zrovna v tom Nizozemsku, oproti českým posluchačům bezprostřednější.

Camael

Iveta Kováčová: zpěv, vokální aranže

Dagmar Podkonická: zpěv

Jana Procházková: zpěv

Pavel Fischer: housle, zpěv, instrumentální aranže

Martin Kaplan: housle, zpěv

Josef Fiala: viola, zpěv

Jiří Zelba: hoboj, anglický roh, zobcová flétna, viola, zpěv

František Raba: kontrabas, zpěv

Camilo Caller: perkuse

Diskografie:

Camael (Indies Records 2005)

Do skoku (Indies MG 2008)

Bubny vyladěné do as moll

● V Camaelu se sešli muzikanti se zkušenostmi z jiných žánrů. Mnozí z vás například zpívali nebo hráli v muzikálech a Jana Procházková dokonce dva roky muzikálovou školu vedla. Odráží se ve vašem repertoáru nějak i tyto zkušenosti?

Jana: Samozřejmě, veškeré hudební zkušenosti, které člověk během života nasbírá, ovlivňují a formují jeho tvorbu a vztah k jednotlivým hudebním žánrům.

● Existuje při tom obrovském rozptýlu vašich dalších projektů nějaká „povinná literatura“, hudba, kterou všichni v Camaelu posloucháte a kterou se třeba dobrovolně inspiřujete?

Jana: Já teď vzhledem k věku svých dětí (dva a čtyři roky) nejvíc poslouchám Ivana Mládka (*smích*). Největší hit jsou pro mého syna *Rožnovské hodiny*.

Pavel: V Camaelu žádná „povinná literatura“ neexistuje. Snažíme se k novému materiálu přistupovat neovlivnění. Myslím tím vědomě neovlivnění...

● O aranže se v Camaelu dělí Iveta Kováčová (vokální složka) a Pavel Fischer (instrumentální). Můžete podrobněji popsat proces zařazení nové písně do repertoáru? A mají do aranží právo mluvit i ostatní členové?

Pavel: Podoba písně se nejprve „zrodí“ v hlavě konkrétního autora (na albu *Do skoku* se např. nově objevují písně od Jiřího Zelby), ale na definitivním znění se podílí všichni členové kapely. To platí o všech písních – snad kromě těch vyloženě autorových (v tomto případě *Marel*).

● Jakmile jednou píseň „dáte dohromady“ a nacvičíte, zůstává beze změn, nebo prochází postupným vývojem a například na koncertech zní jinak než na desce?

Pavel: Naše písně se vlastně vyvíjejí neustále, s každým zahráním se něco mění. Na koncertech navíc ponecháváme značný prostor improvizaci. Práce ve studiu je zase něco jiného. Tam si můžeme skutečně vyhrát s barvami zvuku, dotočit další hlasy, přidat další nástroje atd. V písni *Kde sme šli na hody* například Camilo docílil úžasného efektu, když vyladil bubny do as moll. Rázem se z bicích staly melodické nástroje.

● Zatímco aranže jsou vaše, originální, lidové texty vám zpravidla nebudou nechat tak, jak jsou. Jak důležité pro vás tedy jsou slova v písních? Příkladáte jim nějakou váhu?

Jana: Text písně jednoznačně dotváří a umocňuje náladu a prožitek. Je to nádherný pocit zpívat příběh, který napsal on nebo ona před mnoha lety. Je čistý, jasný a plný toho, co člověka v životě potkává.

Stačí nám nasadit křídla...

● Nové album se jmenuje *Do skoku*. Jak si představujete ideálního posluchače na koncertě? Skákajícího?

Jana: Skákajícího a výskajícího a jásajícího a tančícího a zpívajícího a vnímavého a tleskajícího. A otevřeného stejně tak, jako jsme i my.

● Camael je podle vašich stránek „archanděl Boží spravedlnosti a mezilidských vztahů“. Jak byste svého archanděla ztvárnili v případném videoklipu?

Jana: Archanděla představujeme my všichni. Stačí nám nasadit křídla a běloskvoucí prádlo a můžeme začít točit. Ale popravdě: ještě jsme se myšlenkou natočit videoklip nezabývali. A kdyby, raději bychom to nechali na profesionálech.

● Když jsme u profesionálů, prozradte, kde jste album nahrávali a kdo stojí za jeho zvukovou podobou?

Pavel: Nahrávali jsme v pražském studiu Professional Sound a zvukovou podobu spoluvytvářeli a velmi pozitivně ovlivnili Pavel Hejč a Vojta Komárek.

● V dnešní době módy world music samozřejmě nejste jediní, kdo upravují folklórní materiál. Jak se vám líbí lidové písničky hrané „elektricky s bicíma“, které ve své písni *Folkloreček* ironizuje Marek Eben?

František: Píseň Marka Ebena *Folkloreček* neznám. Mohu však říci, že fandím všem kolegům muzikantům a držím jim palce. Kritiku přenechme jiným, a že jich je dost.

Pavel: Myslím, že v poslední době obecně přišlo do módy kritizování takzvaných prznitelů lidové hudby od samozvaných odborníků, kteří znají jedinou „správnou“ podobu interpretace folklóru. Tím samozřejmě nemyslím Marka Ebena, tam jde o něco jiného. Myslím, že každý má právo na svůj autentický originální způsob vyjádření a pokud má co říci, pak je jedno, jaký výchozí materiál použije a do jakého kabátu ho obleče.

● Na úplný závěr se vrátím k vaší odvaze „vydat se svým směrem, opustit vyšlapané cestičky“. Už tušíte, kam se bude Camael ubírat na svém třetím albu?

Pavel: Tak to zatím opravdu jen tušíme. Možná se vydáme do ještě vzdálenějších zemí, možná bude individuální skladatelský podíl jednotlivých členů výraznější...? Ale to bych opravdu předbíhal...

MILAN TESAŘ
(Radio Proglas)